

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrt leta . . . 2.50
 Mesečno . . . 1—
Zunaj Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vñ.
 od 6 redne petivrstice pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust --
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Cesar Franc Jožef.

Cesar Franc Jožef je dne 21. nov. ob 9. uri zvečer v Schönbrunnu mirno v Gospodu zaspal. Globoko potrpi stojijo avstrijski narodi ob njegovem mrtvaškem odru. Izginil je ž njim moder vladar, ki je v miru in viharjih zadel pravo pot do sreče in blagostanja svojih narodov; izginil je dober vladar, ki je vsakemu posameznemu kakor celim narodom naklinal dobrote pravične in svobodoljubne ustave; izginil je mnogoizkušn vladar, katerega je usoda prijemala tudi s trdo roko ter mu usodila mnogo žalosti in gorja; izginil je pogumen vladar, ki je kakor mož udano nosil vse trpljenje ter krepko kljuboval sovražnim viharjem; izginil pa je tudi ljubljien vladar, kateri je imel bajno moč do sre svojih narodov, ki so mu radi sledili, kamor je pokazal s svojim žezlom.

Zlasti slovenski narod žaluje po cesarju Francu Jožefu, saj se je ta narod prav pod njegovo vladobudil iz stoletnega mrtvila in si opomogel do samostojnega narodnega življenja. Uredbe v državi, izvršene za vladanja cesarja Franca Jožefa, so dale slovenskemu narodu možnost za narodni razvoj, in je ta narod v kratkih desetletjih tako napredoval na vseh poljih in se tako razvil, da gleda brez strahu, in brez skrbi v bodočnost. Mogoče je to bilo samo v okviru habsburške monarhije, samo vsled načela, ki je po pravicoljubnosti umrlega vladarja prišlo v veljavo.

Kakor slovenski, tako ima vsak avstrijski narod povoda dovolj, da goji do umrlega vladarja čut globoke hvaležnosti. Ob krsti njegovi se spominjamo vsi narodi monarhije hvaležnega srca vsega, kar je pokojni cesar storil za nas in za skupno domovino, in vsi smo edini v misli: Slava spomnu Franca Jožefa!

Potek cesarjeve bolezni.

O cesarjevi bolezni se poročajo sledeče podrobnosti:

Bolehati je cesar začel pred kakimi tremi tedni in sleer na popolnoma nepomembnem katarju — tako da niti ni bil zasližen. Se le dne 8. novembra so se pojavile neznatne bolečine pri oprsni mreni. Dne 12. novembra je cesar prvokrat občutil bolečine v desnih pljučih, ne da bi bil mogel cesarjev telesni zdravnik, ki je vsak dan preiskal cesarja, dognati vnetja pljuč. Dne 15. novembra se je cesarjevo zdravstveno stanje obrnilo tako na slabše, da je vzbujalo skrbi, kajti vladar ni mogel mčesar več jesti in lotila se ga je tudi vročica. Počutil se je zelo utrujenega. V petek in soboto se je njegovo zdravstveno stanje zopet poslabšalo, kajti telesna toplota je postajala vedno večja, bolnik pa vedno bolj slab. Kljub temu je cesar delal kakor po navadi. V ponedeljek zvečer se mu je zavest nekoliko omotila. Podal se je prej kakor navadno k počitku. Pljuča so še bila vedno zdrava, samo visoka telesna vročina se je zdelala, če se vpoštevata visoko cesarjevo starost, zelo opasna. V torek zjutraj je vstal cesar, toda imel je hudo vročico, počutil se je zelo trudnega in je velel, da se pristavi k njegovi mizi naslanjač, kar sicer ni bila nikdar njegova navada. Zjutraj je spil čašico čaja in povžil dva kosca gnjati, ob 8. uri je pa spil kozarec kislega mleka. Za zajutrek ni skoraj nič zavžil, pač pa proti večeru krožnik dobre juhe in košček kureline. Počutil se je vedno bolj slabega, tako da je proti 6. uri zvečer sam zahteval, da ga spravijo v posteljo. Zavest ga je začela zapuščati. Telesni zdravnik dr. Kerzl in profesor dr. Ortner

sta bila celi čas pri cesarju. Kljub opasnemu zdravstvenemu stanju sta bila oba zdravnika še vedno mnenja, da je pričakovati če že ne ozdravljenja, pa vendar toliko, da bo cesarjeva bolezen trajala še 2 do 3 dni. Cesar je ležal v postelji mirno, ne da bi mu bilo hropelo v prsih, ni težko dihal in tudi ni dal od sebe nobenega glasu, da trpi bolečine. Cesarjeva hči nadvojvodinja Marija Valerija in princesinja Elizabeta Windischgrätz sta bili celi čas pri cesarju. Ob 7. uri zvečer sta zdravnika vnovič preiskala cesarja, ki je močno zaspal. Ko sta prišla med 8. in 9. uro zopet k cesarju, sta vsa osupnjena dognala, da je žalibog v najkrajšem času pričakovati cesarjeve smrti. Nadvojvodinjo Marijo Valerijo, ki se je po hčerko odpeljala proti kolodvoru, so hitro poklicali nazaj. Dvorni župnik Seydl je v navzočnosti članov cesarske rodbine podelil cesarju poslednje olje.

V Schönbrunn so prihiteli: Prestolonaslednik Karl Franc Jožef in njegova soproga nadvojvodinja Cita, nadvojvodinja Marija Valerija, njen soprog nadvojvoda Franc Salvator z otroci, nadalje nadvojvodinja Marija Terezija, Marija Anuncijata, nadvojvoda Karl Štefan, nadvojvodinja Izabela z obitelji, princesinja Elizabeta Lichtenstein in princesinja Elizabeta Windischgrätz. Nekoliko pozneje so prišli nadvojvoda Leopold Salvator in nadvojvodinja Blanka z obitelji. Člani cesarske hiše so v globoki žalosti in v goreči molitvi stali okrog umirajočega cesarja. Nadvojvodinji Valeriji in grofica-Waldburg-Zeil sta klečali ob vznožju cesarjeve postelje. Polagoma in počasi, brez vsake smrtne borbe je vladar zaspal. Ob 9. uri zvečer sta oba zdravnika dognala, da je nehalo biti srce, ki je doživelo toliko viharjev, srce, ki je občutilo toliko ljubezni in toliko trpljenja.

Cesarjeve zadnje besede.

Zadnje cesarjeve besede so bile: »Truden sem«. Kot vzrok smrti se uradno navaja otrpnenje srca. Kakor zdravniki poročajo, se je pri cesarju pojavilo tudi vnetje rebrne mreže. Sicer pa ni gotovo, ali se je to vnetje pojavilo pred pljučnim vnetjem, ali pa je nastopilo le kot nasledek prvega vnetja.

Novemu cesarju!

Zatopljeni se v žalost nad izgubo prejšnjega vladarja se klanjajo avstrijski narodi spoštljivo že novemu krmilarju velike habsburške monarhije, cesarju Karlu.

V burnih časih je njegov prednik cesar Franc Jožef nastopil prestol, še v burnejših in resnejših časih prijema novi cesar za vladarsko žezlo. Cel svet je v boju med seboj, ni ga skoraj prostora na svetu, kjer bi se človek lahko odkritosrečno veselil miru. Tudi na častiljivo, starodavno Avstrijo je navalila cela vrsta sovražnikov, ki so nam bili že od nekdanj neprijatelji ali pa so svoje sovraštvo proti nam skrivali pod krinko zavezniškega prijateljstva. Nad dve leti se borimo že proti njim. Novi cesar prevzema nalogo, da to vojsko nadaljuje ter jo pripelje do srečnega konca ter s tem do tako globoko zaželenega miru.

In kadar bo vojska končana in mir sklenjen, takrat nastopi za novega cesarja nova težka naloga, da zaceli rane, ki jih bo vsekala vojska in da z modrostjo ter pravičnostjo uredi svojo državo, v kolikor bo po teh groznih dneh potrebno nove, osvežujoče uredbe. Njegovi spremljevalci, ki se ne bodo ho-

teli več ločiti, so postali dnevi polni skrbi, naporov in dela.

Toda vse bo šlo dobro! Cesar je mlad, njegove duševne moči so čile, narodi ga bodo podpirali s svojo ljubeznijo in udanostjo in tudi ljubi Bog ne bo zapustil s svojim blagoslovom Avstrije in njenega še mladega vladarja.

Živel cesar Karol, živel cesarica Cita!

Novi cesar prevzel vladob.

Posebna izdaja uradne „Wiener Zeitung“ objavlja dne 22. novembra sledeče lastnoročno pismo novega cesarja:

Ljubi dr. pl. Körber!

Z današnjim dnevom sem prevzel vladob in potrjujem Vas in ostale člane avstrijskega ministrstva na njih mestih.

Istočasno Vam naročam, da razglasite priložen oklic na Moje narode.

Dunaj, dne 21. novembra 1916.

Karol Jr.

Körber Jr.

Mojim narodom!

Globoko ganjen in pretresen stojim jaz in Moja hiša, stojijo Moji zvesti narodi ob mrtvaškem odru plemenitega vladarja, katerega rokam je blizu sedem desetletij bila zaupana usoda monarhije.

Po milosti Najvišjega, ki ga je v zgodnjih mladeniških letih pozvala na prestol, mu je bila dana i moč, da je neznoten in nestrt od najtežje človeške boli, do visoke sive starosti živel samo za dolžnosti, ki mu jih je predpisavala njegova visoka vladarska služba in vroča ljubezen do svojih narodov.

Njegova modrost, razsodnost in očetovska skrb so ustvarile trdne podlage mirnega skupnega življenja in prostega razvoja in so iz težkih zapletljiv in nevarnosti, skozi hude in dobre dni vodile Avstro-Ogrsko dolg in blagoslovljen čas miru na višino moči, na kateri stoji danes v družbi z zvestim zaveznikom v boju proti sovražnikom krog in krog.

Njegovo delo se mora nadaljevati in dokončati.

V razburkanem času nastopim častiljiv prestol Svojih prednikov, katerega Mi je Moj presvitli stric v nezmanjšanem sijaju zapustil.

Cilj še vedno ni dosežen, naklep sovražnikov še vedno ni zlomljen, kateri mislijo, da bodo mogli v neprestanem navalu Mojo monarhijo in njene zavez-nike poteptati k tlom, ali jo celo razbiti.

S Svojimi narodi sem napravil trden sklep, da izvojujem boj, dokler se ne doseže mir, kateri bode zasigural Moji monarhiji njen obstoj in ji zagotovil trdne podlage njenega nemotenega razvoja.

V ponosni zavesti zaupam na to, da bo Moja junaška vojna sila, oprta na požrtvovalno domovinsko ljubezen Mojih narodov in v zvestem orožnem bratstvu z zveznimi armadami tudi nadalje vse napade sovražnikov z milostno božjo pomočjo odbijala, in dovedla do zmagonosnega konca te vojske.

Istotako neomajano je Moje zaupanje, da bode Moja monarhija, katere stališče kot velevlavst koreni-ni v staropreizkušeni, v sili in nevarnosti nanovotritjeni neločljivi skupni usodi obeh njenih držav, na znotraj in na zunaj utrjena in ojačena izšla iz voj-

ske; da bodo Moji narodi, katere je vodila misel nezadružnosti in globoke domovinske ljubezni, kot so se danes s požrtvovalno odločnostjo združili v bran proti zunanjemu sovražniku, tudi skupno delovali pri delu mirnega obnove in pomlajenja, da se tako obe državi monarhije s priklopljenima kletelama Bosno in Hercegovino privedeta do časa notranjega razcveta, razvoja in ojačenja.

Proseč nebeskega blagoslova in milosti za Se, za Svojo vladarsko hišo, kakor tudi za Svoje ljubljene narode, storim zaobljubo pred Vsegamogočnim, da bom zvesto oskrboval dedščino, katero so Mi zapustili Moji predniki.

Storiti hočem vse, da v najkrajšem času odstranim grozote in žrtve vojske, da Svojim narodom zopet pridobim tako težko pogrešani blagodar miru, kakor hitro bo v to pripuščala čast našega orožja, življenjski pogoji Mojih držav in njih zvestih zaveznic ter trmoglavost naših sovražnikov.

Svojim narodom hočem biti pravičen in ljubeznipoln knez. Hočem visoko čislati njihove ustavne svobodščine in druge pravice ter skrbno čuvati enake pravice za vse. Moje neprestano prizadevanje bo, da pospešujem pravni in duševni blagor Svojih narodov, da v Svojih državah ščitim svobodo in red, da zasigram vsem ljudskim slojem sadove poštenega dela.

Kot dragoceno dedščino Svojega prednika prevzamem udanost in veliko zaupanje, ki veže narode in krono. Ta dedščina mi naj podeli moč, da bodem mogel izpolnjevati visoke in težke vladarske dolžnosti. Prešinjen z zaupanjem v življensko moč Avstro-Ogrske, katere ni mogoče uničiti, prešinjen velike ljubezni do Svojih narodov, hočem tej visoki nalogi posvetiti vse Svoje življenje in vso Svojo moč.

Karol I.
Körber I.

Manifest novega cesarja.

Iz političnih krogov se nam piše:

Kakor je vsa osebnost mladega cesarja obdana z očarujočo prijaznostjo in ljubeznjivostjo, tako je tudi njegov prvi manifest na avstrijske narode poln nežne ljubezni do nove težke službe, katero nastopa.

Posebno dva odstavka v cesarjevem manifestu bosta izzvala splošen in glasen odmev po celi naši monarhiji. Prvo je: Novi cesar obeta, da hoče v najkrajši dobi ustaviti grozote in žrtve sedanje vojske ter vrniti svojim narodom težko pogrešane blagodar miru. Vsak državljani spozna iz teh besed, da se novemu cesarju znane globoke rane, ki jih je zasekala vojska v srca narodov in posameznih ljudi, znane tudi težke razmere, v katere nas je prisilila nečloveška besnost naših sovražnikov, in v katerih živimo sedaj že nad dve leti. Dobro vemo, da mladi cesar ne bo koj jutri mogel reči, sedaj je mir, ampak se bo moral ozirati na čast avstrijskega orožja, na življenske pogoje svojih držav, na zaveznike in ne nazadnje tudi na sovražnike, toda mi vemo, da si tudi njegovo srce želi konca svetovnega krvoprelivanja in da hrepeni po časih miru in mirnega dela.

Drugo je: Svojim narodom hoče biti pravičen vladar. Varovati hoče v ustavi zajamčene svobodščine in pravice, skrbeti hoče, da bodo vsi uživali iste pravice. S tem zagotavlja novi cesar svojim narodom, da ne bo nobenega pustil tlačiti, da pred njim ni nobeden obsojen k narodni smrti, ampak da bo vse ščitil z isto očetovsko ljubeznijo ter skrbel za njih pravni in duševni razvoj. Nismo sicer nič drugega pričakovali, vendar pa nas ta vest, ki jo novi cesar v svojem manifestu izrecno naznanja vsem narodom, iz srca veseli. Prva beseda cesarjeva diha ljubezni do vseh avstrijskih narodov in mi vemo, da mu bodo narodi ta prvi izraz svoje vladarske naloge bogato plačevali s protiljubeznijo.

Po smrti.

Iz Dunaja se še dne 22. novembra poroča:

Zunanji minister baron Burian, ki je kmalu po nastopu smrti cesarja Franca Jožefa dospel v sobo, kjer je cesar umrl, je po 11. uri ponoči zopet prišel v šenbrunski grad, da bi kot minister cesarske hiše sestavil mrtvaški zapisnik.

Cesar Franc Jožef je bil do poznega popoldneva (dne 21. novembra) pri popolni zavesti in je še kazal živahno zanimanje za vse dogodke. Poročali so mu še o zavzetju mesta Craiova po zavezniških če-

tah. Poročilo ga je navdalo z očitnim zadovoljstvom. V pondeljek je cesar dobil poročilo, da mu je sv. Oče podelil svoj blagoslov. Sam je zahteval, da se hoče spovedati in je sprejel sv. zakramente za umirajočega. Mrtvo truplo cesarjevo se počiva na železni postelji sobe, v kateri je umrl; telo je do prs pokrito z odejo. Na njem leži velik šopek cvetlic, katere je danes zjutraj položila na postelj nadvojvodinja Marija Valerija. Poteze preminulega vladarja imajo izraz miru. Pred posteljo je napravljeno molilno klečalo, na katerem opravlja dvorni župnik Seydl svoje molitve. Tudi nekaj redovnic moli v sobi. Člani cesarske hiše, pred vsem nadvojvodinja Marija Valerija, so predpoldne opetovano prišli v mrtvaško sobo in so molili za cesarja. Ponoči se je sestala komisija višjega komornega urada, da določi ceremonije in red za pogrebne slavnosti. Ako cesar v svoji oporoki ni drugače ukrenil, se bodo cesarjevi telesni ostanki prepeljali iz Schönbrunn v cesarski grad, se bodo tam v dvorni kapeli razpostavili in se bodo potem v cesarskem grobišču na strani rake cesarice Elizabete položili k večnemu počitku.

Novi cesar prevzame cesarjevo dedščino.

Dunaj, 22. novembra.

Tekom noči, v kateri je cesar umrl, so se zbrali v mali dvorani v Schönbrunnu dvorni in državni dostojanstveniki, kakor tudi vojaški funkcionarji in dunajski mestni poveljnik. Zbrali so se v polkrogu pred prestolonaslednikom. Ravnotež kabinetne pisarne je še poprej izročil prestolonasledniku tajni ključ. Najvišji prestolonaslednikov dvorni komornik, grof Berchtold, je stal za njim. Zunanji minister baron Burian je nagovoril prestolonaslednika in mu je naznanil vladarjevo smrt, tolmačil mu je svoje globoke sočutje in udano spoštljivost dvornih in državnih dostojanstvenikov. Prestolonaslednik je odgovoril z nekaterimi besedami. Nato je znova nastopil baron Burian. Trikrat se je priklonil pred prestolonaslednikom in ga vprašal, ali je pripravljen prevzeti prestol, katerega edino opravičen dedič je on. S sočutno tihim glasom je odgovoril prestolonaslednik, da se je sedaj, ko je bil njegov srčno ljubljeni stric po božjem sklepu odpoklican, odločil, da prevzame dedščino in jo nastopi. In zopet je stopil zunanji minister pred prestolonaslednika in ga je prosil potrebnih odredb. Prestolonaslednik je stopil pred državne dostojanstvenike, zagotovil jih je svoje milosti in je izjavil, da jih hoče znova priseči. Nato se je izdalo obvestilo o cesarjevi smrti za tuje dvore. Kakor se naglašja, se bo novi cesar jutri (dne 23. novembra) nastanil v prostorih cesarskega gradu.

Cesarjeva oporoka.

Cesarjevo oporoko so dne 21. novembra po cesarjevi smrti vzeli v dvornem maršalnem uradu ob navzočnosti posebne komisije iz šrambe. Komisijo je vodil senatni predsednik dr. Seidl, ki je izročil oporoko vsajemu dvornemu komorniku knezu Montenuovo, kateri jo je vročil novemu cesarju. Oporoka vsebuje razna volila. Zadnji dostavek k oporoki se je napravil po smrti nadvojvode Franc Ferdinanda. Z ozirom na pogreb ni v oporoki nič omenjeno. Novi cesar je odredil, da se naj pogreb vrši z vsem sijajem, kakor ga predpisuje španski običaj. Podrobnosti cesarjeve oporoke se ne bodo objavile. Znano pa je, da je cesar svojim zvestim služabnikom volil znatne zneske.

Pogreb.

Pogrebne svečanosti se bodo vršile, kakor se poroča iz Dunaja, po sledečem redu:

Cesarjevo truplo bodo te dni mazili in najbrže se le v pondeljek, dne 27. novembra ob pozni nočni uri prepeljali v dvorno cerkev. V dvorni župni cerkvi bo nato cesarjevo truplo položeno na mrtvaški oder. V torek in sredo bo ljudstvu dovoljen vstop k odru. Dan in ura, ko se bo truplo položilo v kapucinski grobnici k večnemu počitku, še ni natančno določen. Skorogotovo se bo blagoslovitev in pogreb vršil še le v četrtek, dne 30. novembra popoldne. Slovesne blagoslovilne obrede bo izvršil kardinal knez nadškof dr. Piffi ob veliki asistenci v cerkvi sv. Štefana. Po blagoslovitvi bodo truplo položili v cesarsko grobnico pri kapucinih k večnemu počitku.

Cesarjevo srce.

Po stari navadi bodo pri balzamiranju umrlemu cesarju odvzeli srce in ga shranili v srebrnem bokalu, drobovino pa bodo djali v bakreni kotlič in s truplom vred pokopali v kapucinskem grobišču. Dne 22. novembra predpoldne je dunajski podobar napravil mrtvaško masko za zadnjo podobo mrtvega cesarja. Ko bodo cesarjevo rakev prepeljali v cesarski grad, bo novi cesar Karol pri-

cakoval sprevo z nadvojvodi ob vhodu v cesarski grad pri stopnjicah črnega orla in bo od tam spremljal rakev v dvorno kapelo.

Tuji vladarji na pogrebu.

Cesar Viljem bo baje dospel že v sredo, dne 29. novembra na Dunaj. Nadalje se računa, da se udeleži pogreba tudi bavarski kralj Ludovik z vsemi bavarskimi princji, med njimi predvsem cesarjev zet, maršal princ Leopold. Pričakuje se tudi udeležbe vrtelbeškega kralja Viljema in saskega kralja Friderika Augusta. Tudi bolgarski kralj Ferdinand in sin turškega sultana ali turški prestolonaslednik se bodo baje udeležili pogreba. Na Dunaju pričakujejo, da bodo tudi nevtralne države zastopane. V cesarskem gradu že pripravljajo potrebne prostore.

Sklicanje državnega zbora.

Kakor se z dne 22. novembra poroča iz Dunaja, se je predsednik poslanske zbornice, dr. Sylvester, ki se je te dni mudil v svojem domačem mestu Solnogradu, dne 22. novembra podal na Dunaj. Naglašja se, da bo predsednik na Dunaju takoj vse potrebno ukrenil za sklicanje državnega državnega zbora, da izrazi svoje sožalje. Dne 22. novembra popoldne se je se tal ministrski svet, ki se je posvetoval o tem vprašanju.

Žalovanje.

Od četrтка, dne 30. novembra naprej bo za dvor, armado in urade določeno splošno žalovanje, ki bo za armado in urade trajalo šest mesecev. Dva meseca bosta določena za veliko, dva za srednje veliko in dva za manjše žalovanje. Kako dolgo bo trajalo dvorno žalovanje, bo določil novi cesar.

Novi cesar Karol I.

Ob cesarjevi postelji je molil za dušni blagor umirajočega cesarja tudi naš prestolonaslednik, ki je sedaj zasedel prestol Hasburžanov.

Kot najstarejši sin nadvojvode Otona in njegove soproge Marije Jožefe, je bil nadvojvoda Karol, sedaj cesar avstrijski, rojen dne 17. avgusta 1887 na gradu Persenbeug. Krstil ga je takratni škof pri Sv. Hipolitu, dr. Binder. Do sedmega leta ga je vzgajala lastna mati nadvojvodinja Marija Jožefa. L. 1894 mu je bil poklican za učitelja grof Wallis. Mladi nadarjeni princ je kazal že v svoji nežni mladosti veliko veselja do uka, zlasti do učenja jezikov.

Z 10 letom se je pri cesarskem princu pričel redni gimnazijski pouk. Gimnazijske izpite je napravil na dunajski šotski gimnaziji. Razven latinščine in grščine se je še tudi učil francoskega, češkega in madžarskega jezika. Leta 1904 je napravil gimnazijski zrelostni izpit. Leto poprej je vstopil v armado. Koncem leta 1903 je postal poročnik, tri leta pozneje nadporočnik, nakar se je skozi dve leti posvetil juridičnim študijam v Pragi. Leta 1909 je postal ritmojster. Dne 21. oktobra 1911 se je poročil s parmsko princesinjo Cito. Leta 1912 je postal major in 2 leti pozneje podpolkovnik.

Po sarajevskem umoru je bil proglašen za prestolonaslednika in polkovnika. Našega cesarja je zastopal v raznih važnih zadevah. Dne 15. julija 1915 je bil imenovan za generalnega majorja in avstrijskega kontre-admirala, marca 1916 pa za podmaršala in podadmirala ter zajedno za poveljnika enega armadnega zbora na italijanskem bojišču. Meseca maja 1916 je pričel z ofenzivo v južnih Tirolah. Sovražnik je bil vržen iz Tirol in naši so še celo prodirali daleč notri v Italijo. Nekaj tednov pozneje ga je cesar imenoval za poveljnika armadne skupine na ruski fronti. Pred tedni je pa bil imenovan za generalnega polkovnika in velikega admirala.

Novega našega cesarja se splošno slika kot zelo pravičljubnega moža. Povsod, bodisi v taboriščih, bodisi na maršu ali na fronti, se je izkazal enakopravnega za vojaka-prostaka kakor za častnika.

Novi cesar je v svojem vedenju zelo ljudomil, priazen in dobrega srca, o čemur vedo naši slovenski vojaki na fronti mnogo povedati.

Božja roka čuvaj našega mladega cesarja, cesarico in vso cesarsko obitelj!

Naša mlada cesarica.

Naša mlada cesarica Cita je zagledala luč sveta dne 9. maja 1892 v gradu Pianova pri mestu Lucce na Italijanskem, kot hči vojvode Roberta Parmškega iz drugega zakona z Marijo Ano Braganza, hčerjo portugalskega princa Miguela. Vojvoda Robert Parmski, oče naše mlade cesarice, je bil dvakrat oženjen. V prvem zakonu je imel 8, v drugem pa 12 otrok, med temi je bila tudi naša mlada cesarica. Kljub temu, da je imel vojvoda Robert iz obeh zakonov 20 otrok, je vendar za njih vzorno vzgojo izborni poskrbel, zlasti je gledal na to, da se vsi ti njegovi otroci vzgojujejo v strogo katoliškem duhu.

Prva otroška leta je preživela brlika princesinja Cita v Italiji. Ko je nekoliko odrasla, se je preselila na vojvodski grad Svarcau blizu Dunajskega Novega Mesta. Da izpopolni vzgojo svoje hčerke Cite, jo je poslal oče Robert v samostan Zangberg na Bavarsko in pozneje v samostan benediktin na otok Wight, kjer se sedaj nahajata dve njeni sestri kot redovnici. Vzgoja princesinje Cite je bila nad vse skrbna. Učiti se je morala veliko, v prostih urah se je pa smela igrati na vrtu in na livadah krasnega grajskega posestva.

Radodarnost in usmiljenje do revežev je že od prve nežne mladosti odlikovala srce naše mlade cesarice. Nad vse je bila srečna, če je dobila od staršev kaj darov v obleki, živilih itd., katere je mogla razdeljevati med reveže. Dobrosrčni brliki princesinji so se žarile od veselja oči, ako je mogla obdarovati tega ali onega reveža. In to, kar je bila navedena kot mlada princesinja, ni pozneje opustila kot soproga našega prestolonaslednika. V teku te svetovne vojske je nešteto krat obiskala ranjene vojake v bolnišnicah, jih tolažila in razdeljevala med nje razna darila. Pred tedni je celo pohitela na Sedmograško tolažit begunce, ki so morali vsled vpada Rumunov na Sedmograško zapustiti svojo rodno grudo. Tolažila je begunce in razdeljevala med nje bogate darove.

Dne 21. oktobra 1911 se je poročila z nadvojvodom Karlom Franc Jožefom, sedanjim našim cesarjem. Poročena je bila ob cesarjevi navzočnosti zelo slovesno. Po poroki je blagopokojni cesar sam kar najprisrčneje čestital mladima poročenecema.

Novi cesarjevič.

Novi cesarjevič je sedaj najstarejši Karlov in Citin sin, nadvojvoda Franc Jožef Oton, rojen dne 20. novembra 1912.

Bratje in sestre njegove: Nadvojvodinja Adelhajda, rojena 21. decembra 1913, nadvojvoda Robert, rojen 8. februarja 1915 in nadvojvoda Feliks, rojen 31. maja 1916.

Rumunsko bojišče.

Naše čete so dne 21. novembra zavzele mesto Craiova, nekdanje glavno mesto zahodne Vlaške. — Mesto leži ob železnici Oršova—Bukarešta in je od Donave oddaljeno samo 60, od najbližje točke sedmograške meje pa 120 km. Z zavzetjem Craiove je rumunski armadi ob jugozahodni rumunski meji pri Oršovi odrezan povratek. Naše čete stojijo med Aluto in Craiovim na široki in rodovitni rumunski ravnini, kjer se utegne biti prihodnje dni večja bitka. Ob Aluti smo iztrgali Rumunom zopet več strelskih jarkov, severno od Kampolunga pa smo odbili vse rumunske napade. Na severovzhodni sedmograški meji nič novega. V Dobruči topovski ogenj.

Italijansko bojišče.

Na obeh straneh se pripravljajo na nove boje. Italijanski in tudi nepristranski vojaški kritiki so mnenja, da so Avstrijci sedaj ob Soči močnejši kot kdaj prej. Položaj je bil zadnje dni nespremenjen. Le pri Biljah v Vipavski dolini so Italijani hoteli dne 20. novembra iztrgati našim jarek, katerega smo nedavno zavzeli. Namera se jim ni posrečila.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču je nastopil občuten mraz. Na celi fronti nobenih posebnih dogodkov. Tapatam se vršijo sicer manjši patrolni boji, ki pa položaja popolnoma nič ne spremenijo.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se borba med rekama Ancre in Somme nadaljuje z vso ljutostjo, ne da bi se bilo v zadnjem času angleško-francoskim četam posrečilo doseči kakih pomembnih uspehov. Angleški listi napovedujejo novo ofenzivo, ki bo glede obsežnosti presegala vse dosedanje.

Macedonsko bojišče.

Po padcu Bitolja, ki je edini pomembnejši uspeh Sarraillove armade na macedonskem bojišču, so se četverosporazumove čete vrgle z vso silo na bolgarske postojanke severno od Bitolja ter tudi na u-

trjeno bolgarsko postojanko Paratovo, vzhodno od Bitolja, kjer se sedaj vrše hudi boji. Na ostali fronti je topovski ogenj. Četverosporazum zahteva od Grčije, da mu izroči 136 topov, 150 strojnih pušk, 500.000 navadnih pušk, ter še mnogo drugega vojnega gradiva, nadalje, da morajo avstrijski, nemški, bolgarski in turški poslaniki zapustiti grška tla. Grčija se bo morala novemu četverosporazumovemu nasilju skoro gotovo udati.

Politične vesti.

Izvršilni odbor S. L. S. na Kranjskem je imel dne 21. nov. t. l. v Ljubljani po parletnem prestanku prvo sejo. Kakor poroča „Slovenec“, se je, kakor vedno v resnih časih, izkazala popolna edinstvo S. L. S., ki stoji tesno organizirana za svojim načelnikom. V podporo načelniku in v razbremenitev njegove odgovornosti se je ustanovil Ožji svet S. L. S., v katerem se nahaja tudi dr. Krek. Načelnik stranke je, kakor znano, dr. Susteršič.

Čuden nekrolog Vsenemcev. »Grazer Volksblatt« z dne 24. novembra poroča: Glavno glasilo avstrijskih Vsenemcev »Deutsche Presse« je zapisala o smrti Franca Jožefa celih osem vrstic. Tekst tega čudnega nekrologa zasluži, da ga dobesedno ponatisnemo: »Dne 21. t. m. takoj po 9. uri zvečer je cesar Franc Jožef I. po kratki bolezni v schönbrunskem gradu umrl. Njegovo dolgo življenje in njegovo delovanje, kakor tudi zunanji in notranji razvoj države tekom njegovega vladanja spada v zgodovino. Mi nečemo prehiteti njene sodbe.«

Potrjena obsodba. Najvišje domobransko sodišče na Dunaju je dne 20. novembra dopoldne razglasilo svojo odločbo o ničnostni pritožbi dr. Kramara, dr. Rašina, Cervenke in Zamazala, ki so bili zaradi veleizdajstva in hudodelstva proti vojni moči države, oziroma vohunstva v vojnem času, obsojeni na smrt. Vse točke ničnostne pritožbe so bile spoznane deloma za nedopustne, deloma za neutemeljene. S tem je postala razsodba pravomočna. Po dokončani razpravi se je sodni dvor posvetoval o morebitnem predlogu za pomiloščenje.

Jagov prosil za odpust. Iz Berlina poročajo: Kakor cujemo, je zaprosil prvi nemški državni tajnik zunanje urade državni minister pl. Jagov iz oziroma na svoje zdravje za svoj odpust. Za njegovega naslednika pride v poštev državni podtajnik Zimmermann.

Tudi ženske v nemški civilni vojni službi? Berlinska »Tägl Rundschau« poroča: Vršijo se v zadevi civilnega službenega zakona še poizvedovanja in pogajanja in zlasti vprašanje, v katerem obsegu bo pritegniti tudi žensko prebivalstvo civilni vojni službi še ni odločeno. Novi zakon bo uveljavljen začetkom l. 1917. — Po »T. R.« soditi, bodo na Nemškem torej tudi žene podvržene dolžnosti civilne vojne službe in gre le še za vprašanje, v katerem obsegu se naj to zgodi.

Slovenci po vojski.

Dobili smo in priobčujemo:

—nj—. Brezdvomno bodo razmere po vojski dokaj drugačne kot pred vojsko; svetovna politika bo dobila drugo lice, gospodarska politika se bo preobnavala, predručilo se bo razmerje med posameznimi narodi, med posameznimi strankami, da celo v posameznih strankah bodo nastale bistvene spremembe. Da ne dobe te razmere ljudi, nepripravljenih, je treba predčasno skrbeti. Zastopniki raznih narodov in raznih strank razpravljajo v listih o položaju po vojski, dajejo navodila, višje se razna posvetovanja, združujejo se, kakor pred kratkim Nemci na Dunaju, le v slovenskih listih se preveč molči, kakor da bi nas razmere po vojski nič ne zanimali, kakor da bi ne bilo za nas zelo, zelo potrebno se — za vse slučajne pripraviti. Pripraviti se nam je treba tembolj, ker smo kot majhen narod v Avstriji v šestih kronovinah zastopani, ker pridemo le na Kranjskem do veljave, dočim smo v drugih petih kronovinah potisnjeni v — manjšino, četudi tvorimo v 2, oziroma 3 kronovinah dejansko večino po številu sami, oziroma s Hrvati vred.

Kot obmejni Slovenec-nepolitik hočem podati tu nekaj misli glede našega dela po vojski. Dejanski položaj, da tvorimo Slovenci le na Kranjskem večino prebivalstva in imamo večino v deželnem zboru, nam kaže pot, po kateri nam treba hoditi v bodoče. Upajmo, da mržnja proti Kranjcem, zabavljanje čez Kranjce, spada v preteklost, sedaj naj prizna vsak rodoljub, da je Ljubljana, glavno mesto Kranjske, naravno središče našega naroda, da mora biti sedež vseh naših centralnih prosvetnih in gospodarskih organizacij. Razvoj Slovencev v ostalih pokrajinah

pa zahteva, da imamo v vsaki pokrajini svoje politične, prosvetne in gospodarske organizacije, v Ljubljani pa naj bo sedež skupne centrale za vse pokrajinske organizacije. Slovenci na Kranjskem imajo popolnoma druge razmere, kot v drugih deželah, zato lahko v politiki, kakor tudi v drugih oziirih nastopajo drugače kot obmejni Slovenci. V naslednjih vrsticah hočem radi tega le omenjati obmejne Slovence, ker je v prvi vrsti za iste potrebno, ako bo po vojski ostala prejšnja razdelitev v kronovine, da se pripravijo za nove boje.

Začnimo s politik, priznajmo odkrito: Vsak Slovenec je politik, strankar. Nočemo vznepetati neprijetnih spominov, kateri nam vstajajo glede političnih bojev, nočemo očitati nikomur načina boja, nočemo se zgražati nad tem, da je bil boj večinoma oseben, zelo, zelo malo stvaren, glasno in odločno hočemo zaklicati: za obmejne Slovence je strankarski boj nepotreben, da, škodljiv, ker se čepijo naše pičle moči, ker se onemogoča skupno delo za dosego narodnih ciljev, ker se — in to treba tudi omeniti — velikokrat posredno ali neposredno dela v smislu naših nasprotnikov in — proti slovenskim težnjam. Da dosežemo obmejni Slovenci svoje cilje, še moramo doigrati in dolga desetletja skupaj delovati, na podlagi krščanske in slovenski. Povdarjam tudi — na podlagi krščanske in sicer radi tega, ker je naš narod po ogromni večini veren, priznava odkrito krščanska načela in ker nam jasno kažejo vzgledi n. pr. na Koroškem, da je ljudstvo, ki je verno, ostalo tudi narodu zvesto, ljudstvo pa, ki je obrnilo hrbet cerkvi, je zatajilo svoj narod. Naša politika pa mora sloneti tudi radi tega na krščanskih načelih, ker bo narod le tedaj obstal in napredoval, ako bo živel pravno, in vpošteval nauke sv. vere. Naši nasprotniki n. pr. odrekajo našemu narodu pravico do obstoja, češ, da je preveč vdan žganje pitju, akoravno to zelo močno pretvarjajo. V nemškem delu Koroške se spiše dosti več žganja kot pri nas, a vendar ne gre dotičnemu prebivalstvu krati pravice do obstoja. Ta vzgled pa dokazuje jasno, da je v interesu slovenskega naroda, da živi po krščanskih in нравnih načelih. Ali je mogoče obmejne Slovence, ki so razcepljeni v dve, oziroma na Goriškem v tri stranke, združiti? Ni le mogoče, ampak neobhodno potrebno je, ako želimo po vojski vspešno vršiti delo v prid naroda. Spomin na razmere, ki so vladale ob pričetku vojske in ljubezen do naroda bodeta gotovo obmejne Slovence privedla do skupnega dela. Posebno pa nas k temu silijo dogodki zadnjega časa, ločitev Galicije, nastop nemških strank. Čas je, da se začnejo tozadevna posvetovanja, ozir na narodne koristi naj bo zvezdovodnica pri tem delu!

Skupno delo obmejnih Slovencev pa je tudi potrebno z ozirom na naše narodno-obrambne, izobraževalne in gospodarske organizacije. Lansko leto sem bral v listih obupen poziv Družbe sv. Cirila in Metoda, s strahom gleda društvo v bodočnost. Položaj družbe se bo zboljšal, če se bo spet postavila na vseslovensko stališče, in če se bodo priznavala krščanska načela. Sedež društva naj bo v Ljubljani, v vsaki pokrajini pa pokrajinski odbor, ki bo imel nalogo, za narodno-obrambne namene pridobiti najširše sloje ljudstva. Kako se naj uredi razmerje med Družbo sv. Cirila in Metoda in Slovensko Stražo? Tudi Slovenska Straža se naj postavi na vseslovensko stališče z isto organizacijo, kakor je nasvetovana za Družbo sv. Cirila in Metoda, vse šolske zadeve naj upravlja Družba sv. Cirila in Metoda, vse ostale narodno-obrambne svrhe pa Slovenska Straža. Skrb za bodočnost dosedanjih zasebnih slovenskih šol, kakor tudi nujna potreba ustanovitve nadaljnjih slovenskih šol naj pospeši zblizanje!

Za izobrazbo ljudstva se na Slovenskem silno mnogo stori. Smelo lahko trdimo, mnogo več kakor v drugih deželah. A tudi tukaj trpi celo delo vsled — strankarske razcepljenosti, tudi tukaj bi se dalo še mnogo več doseči, ako bi se celo delo vršilo enotno v posameznih pokrajinah. Če se doseže v tem oziru skupnosti, se bo pridobilo mnogo novih, delavnih moči, n. pr. predavateljev, kateri danes stojijo ob strani in se ne marajo zameriti ne tej in ne oni stranki.

Najbolj žalostno sliko pa nudijo naše gospodarske organizacije. Na Slovenskem delujejo tri združne organizacije, kojih delokrog obsega celo slovensko ozemlje. razun tega pa še dve pokrajinski organizaciji. Takih razmer ni nikjer v Avstriji, delokrog združnih organizacij je povsod omejen, delokrog obsega pa tudi pri drugih narodih le jedno deželo, ne celega ozemlja, na katerem prebivajo n. pr. Poljaki, Čehi, Nemci itd. Pri nas na jugu so naprej v Dalmaciji spoznali potrebo skupnega združnega dela, in so združili vse zadrage v enotno deželno zvezo, ustanove se naj samostojne zveze za vse zadrage v Istri in Trstu, v Gorici že obstoji, a priklopijo se ji na vse goriške zadrage, v Celovcu in na Stajnerju. Zdrumska Zveza v Ljubljani naj bo centrala vseh jugoslovanskih zvez, tam se naj vrše jugoslovanski združni kongresi, v Ljubljani naj deluje banka za združni kredit, katera naj vrši denarno sporavnico med posameznimi jugoslovanskimi zvezami. Gospodarski položaj slovenskega naroda se bo zelo ojačal, ako se bo gospodarsko delo v posameznih pokrajinah vršilo skupno.

Ne da se tajiti, da je strankarstvo povzročilo živahno tekmovalno delo na vseh poljih, da je izvežbalo mnogo delavcev, odkrito se pa mora povedati, da bo v neizmerno korist obmejnih Slovencev, ako

bodo vsi ti delavci imeli skupen cilj pred seboj, ali se bodo pritegnili še drugi delavci, in, ako se bo, vsi obmejni Slovenci skupno borili proti svojim nasprotnikom.

Tedenske novice

Sožalje Slovencev. Predsedstvo Hrvatsko slovenskega državnega kluba je na Najvišjem mestu izrazilo sožalje Hrvatskega in slovenskega naroda nad smrtjo priljubljenega cesarja Franca Jožefa I.

Sožalje štajerskih Slovencev. Predsednik štajerskega deželnozborskega slovenskega kluba dr. Korošec je brzojavil c. kr. namestniku: Povodom globoko ganljive smrti našega nepozabnega vladarja prosim Vašo Prevzišnost, da blagovoli na Najvišjem mestu sporočiti izraz odkritosrčnega in globokega sožalja med slovenskim, presvitli cesarski hiši in monarhiji vedno udanim slovenskim prebivalstvom na Štajerskem.

Posvetovanja avstrijskih škofov na Dunaju. Dne 22. t. m. so se na Dunaju pričela posvetovanja avstrijskih škofov, katera bodo baje trajala 4—5 dni. Pred vsem se bodo reševala vprašanja mladinske vojaške organizacije in zadeva glede kongre. Zborovanju predseduje olomuški kardinal-knez nadškof Skrbensky. Naš premil. knezoškof dr. M. Napotnik so se odpeljali v ponedeljek, dne 20. novembra na Dunaj.

Odlikovan slovenski vojaški duhovnik. Viš. g. višji vojni kurat Hubert Rant, ki je bil pred vojsko vojaški duhovnik mariborske posadke, je bil zopet odlikovan z vitezskim križcem Franc Jožefovega reda z vojnim okrasom.

Duhovniške vesti v celovski škofiji. Č. g. Jož. Feinig, provizor v Melvičah je prestavljen kot provizor na Javorje in č. g. Lovro Božič, provizor v Apačah v Melviče.

Imenovanje pri vojni sodniji. Nadporočnika avditorja, dr. Maks Dobaj in Karl Pestevšek, oba slovensko-stajerska rojaka, sta imenovana stotnikom-avditorjem. Od pričetka vojne sta na vojnem polju.

Prisega vojaštva. Danes je vojaštvo v Mariboru priseglo zvestobo novemu cesarju Karolu I. Pred prisego se je vojaštvo udeležilo slovesnih sv. maš po različnih mariborskih cerkvah.

Častnim občanom je izvolil občinski zastop Tolpica pri Šostanju deželnega odbornika dr. K. Verstovška za zasluge, ki si jih je pridobil z neumornim delovanjem za celi okraj in za občino posebej in č. g. župnika Rožmana za njegovo požrtvovalno delovanje v občini in 12letno marljivo župnikovanje v domači župniji. Častitamo!

C. kr. dež. šolski svet. Polno uvažajoče s patrijotičnega kakor tudi z vzgojevalnega stališča enakovredno marljivo sodelovanje povodom IV. vojnega posejila je c. kr. deželni šolski svet na podlagi sejnega sklepa z dne 12. avgusta t. l. izrekel zahvalo in priznanje tudi sledečim učiteljem pol. okraja Maribor: 1. Od šolskega okraja Maribor: V. Jug, nadučitelj v Podovi, J. Čonč, nadučitelj v Jarenini, J. Robnik, nadučitelj v Sv. Jurju na P., J. Dreflak, okr. šolski nadzornik, F. Pirkmayer, nadučitelj v Framu, J. Zemljč, nadučitelj v D. M. v Brezji, F. Hauptman, učitelj v Svecini, K. Kotnik, nadučitelj v Selnici. 2. Od šolskega okraja Št. Lenart... 3. Od šolskega okraja Slov. Bistrica: F. Koletnik, nadučitelj v Slov. Bistrici, J. Tomažič, nadučitelj v Tinjah, A. Kukovič, nadučitelj v Črešnjevcu, M. Lah, nadučitelj v Laporju, A. Kopriva, učitelj v Laporju, J. Svetlin, nadučitelj v Poljčanah.

Iz sodnijske službe. Anton Vošičko, oficijal okrajnega sodišča v Slov. Bistrici je premeščen v Maribor.

Učitelji-begunci iz Primorskega se pozivljajo, da naznanijo svoj sedanji naslov »Odboru za begunce iz Primorskega« v Ljubljani. Tudi najnavedejo, kakšno službo sedaj opravljajo.

Deželni odbor je sklenil g. nadzornika Jelovška za vspešno delovanje v deželi izjemoma pomakniti v 7. plačilni razred deželnih uradnikov.

Izpuščen. Iz Celja poročajo: Domobranksko sodišče v Gradcu je izpustilo nedavno v Celju aretiranih 6 dijakov, ki so mu bili izročeni radi zločina motenja javnega miru ker so peli »Liepo našo domovino« in »Hej Slovenci«. Dijaki so se po dvadnevem neprostovoljnem bivanju v Gradcu zopet vrnili v Celje.

Enojezični laški uradni dopis iz Trsta v Grusovo — še danes? Iz Grusove pri Sv. Marjeti ob Pesnici se nam piše: Tukajšnji občinski urad je sprejel pred kratkim od tržaškega magistrata nek dopis, ki je pisan enojezično v — laščini. Torej tako daleč smo sedaj, ko strastijo gnusni polentariji spraviti v smetev in kletev naše divne južne pokrajine, ko proti temu njihovem načrtu pada toliko naših nadebudnih življenj, sedaj še vseeno mažejo ona južna mesta v sredini ogrožene slovenske grude svoje uradne dopise enojezično v laščini! — Dovoljujem si le ta primer: V premnogih občinah gorenjo-vzhodne Italije bivajo zatirani beneški Slovenci. Kaj bi bilo, ako bi se drznila tam kaka občin poslati slovenski dopis? Kako bi bruhnilo vse na njo! A pri nas si sme dovoliti na slovenski zemlji ležeti in najbolj ogroženi Trst, da pošilja k nam enojezične dopise v jeziku tistih, ki grabijo ravno po njem s svojimi izdajskimi zrelimi in kremplji brezuspešno že drugo leto.

Božični in novoletni dopusti. »Streffleurs Militärblatt« javlja: Gazistom in moštvu v zaledju morejo poveljniki čet ali samostojni poveljniki dovoliti, v kolikor to dopušča služba, v dveh zapovrstnih redih božične dopuste od 24. do 26. decembra, oziroma od 31. decembra 1916 do 2. januarja 1917 (za grkokatolike oziroma pravoslavce od 6. do 8. oziroma od 18. do 20. januarja 1917 po st. k.). Ob podeljevanju teh dopustov je pred vsem upoštevati ljudi, ki so že bili na bojišču ter so bili odlikovani ali ranjeni ali so vsled vojnih naporov zboleli, potem pa tisti, ki že dolgo niso bili doma. V kraje, kjer je epidemično razširjena kaka nalezljiva bolezen, dopustov ni dovoljevati. V službi ostali gazisti in moštveno osebje bodi službe prosto 24. popoldne ter 25. in 26. decembra, v kolikor to služba dopušča. Podaljšanje dopusta je absolutno nedopustno, prekasno vrnitev je najostreje kaznovati. Gazistom in moštvu, ki je bilo v vojni poškodovano ter sedaj še dopolnjuje svoje zdravljenje ali pa je v šoli, morejo dovoliti — in sicer: gazistom vojaška poveljstva, moštvu poveljniki nadomestnih čet, rekonvalescentnih oddelkov ter drugi oddelki poveljniki in njim enaki, dalje poveljniki (predstojniki) zavodov — božične dopuste za največ deset dni v času od 24. decembra do vključno 2. januarja 1917 (za grkokatolike oziroma pravoslavne od 6. do vključno 15. januarja 1917 p. s. k.), ako vsled tega zdravljenje ne bo trpelo škode. Osebe izmed moštva imajo dobiti za čas dopusta namesto vseh drugih pristojbin po 2 K dnevnega pavšala v naprej. Potne stroške morajo dopustniki sami trpeti.

Invalidi imajo prosto vožnjo na državnih železnicah. Železniško ministrstvo je izdalo odlok, ki določa, da imajo invalidi prosto vožnjo po vseh avstrijskih državnih železnicah, ako bi se radi udeležili posvetovanj in pouka v strokovnih šolah. Tudi ravnateljstva nedržavnih železnic nameravajo dovoliti invalidom prosto vožnjo po železnicah.

Cene za šolske zvezke se vnovic zvišajo. Na učna uprava je dovolila, da se cene za šolske zvezke za ljudske in meščanske šole vnovic zvišajo. Šolski zvezki bodo sedaj stali dvakrat toliko, kakor pred vojsko.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: Društvo Dijaški dom v Mariboru 100 K; Nj. Prevzišnost knezoškof dr. Mihael Napotnik 35 K; slavni deželni odbor štajerski za leto 1915 in 1916 1600 K; Anton Strašek, Pilštajn, 3 K; dr. Franc Tiplič, državnik v Št. Lenartu v Slov. gor., 20 K; Terezija Jakl, Središče (kruh sv. Antona), 10.10 K; Arturo Lokar, c. kr. notar, Ajdovščina, 20 K; Mat. Zemljč, župnik pri Sv. Tomažu, 20 K; Josip Weixl, župnik pri Sv. Križu pri Ljutomeru, 10 K; Okrajni odbor v Smarjah pri Jelšah 60 K; Pavel Holcman, predmetni kaplan v Mariboru, 16 K; na gostiji Mulec-Horvat v Framu nabranih 12 K; Filip Galunder, župan pri Sv. Križu nad Mariborom, jestvin v vrednosti 16 K; Ivan Bogovič, c. in kr. vojni kurat v Mariboru, 100 K; Jožef Sigl, župnik v Terbonjah, 20 K; Franc Zagoršak, c. in kr. vojni kurat, vojna pošta štev. 91 100 K; Marko Krajnc, c. in kr. vojni kurat v Inostou, 25 K. Za velikodušne darove se najiskrejeje zahvaljuje odbor.

Novi papirnati bankovci. Razven enokronskih papirnatih bankovcev, ki bodo prišli v promet v začetku meseca decembra, bodo še tudi prišli v promet novi 50-kronski papirnati bankovci in sicer v drugi polovici meseca decembra. Novi 50-kronski papirnati bankovci bodo glede barve, oblike in velikosti podobni sedanjim 100kronskim papirnatim bankovcem.

Še manj smodk. Po poročilih dunajskih listov bo tobačna uprava vnovic zmanjšala izdelovanje smodk.

Izložba hrvatske narodne umetnosti v Monakovem. Zagrebška in petrinjska zadruga za ohranitev narodne umetnosti je priredila izložbo narodnega blaga v Monakovem. Bavarski listi izredno hvalijo hrvatsko narodno umetnost in umetniško nadarjenost hrvatskega naroda.

Gospodarske novice.

Deželne doklade na vino in mošt. Finančni referent dr. pl. Kaan je predložil v zadnji seji dež. odbora natančni načrt o dokladah na vino in vinski mošt, ki ni podvrženo državnemu davku. Odločno je protestiral dež. odbornik dr. Verstovšek proti temu novemu davku, ki najhujše zadene Slov. Štajer. Večina je vkljub temu sklenila, da se naloži še to novo breme vinogradnikom. Davek bo znašal 950 K za hektoliter, kar bodo seveda morali vinogradniki navaliti kupovalcem. Natančneje poročilo še objavimo.

Krmiljenje svinj s koruzo. Deželni odbor štajerski se je obrnil do vlade s prošnjo, da se dovoli tudi na Štajerskem, kakor se je to zgodilo na Sp. Avstrijskem, da sme posestnik vporabiti vso koruzo, kar jo pridelal na 2 hektarjih, za krmiljenje svinj.

Promet z deteljinim semenom. Poljedelsko ministrstvo je povabilo k seji na Dunaj vse večje trgovce z deteljinim semenom, da se posvetujejo o načinu, kako enotno urediti za vso državo promet z deteljinim semenom. Na posvetovanju se je določilo, da se ustanovi na Dunaju poseben urad za promet z deteljinim semenom, kojega člani bodo samo taki trgovci z deteljinim semenom, ki so se že pred vojsko kot strokovnjaki bavili s kupčijo z deteljinim semenom. Glavni namen tega urada je, da se bo smelo predati samo zdravo in nepokvarjeno deteljno seme.

Bombaževina deloma oproščena. Kakor smo že poročali, je vlada zaslegla bombaževino. Trgovinsko ministrstvo je sedaj določilo, da je od zaseženih zalog bombaževine zopet oproščenih 20%. Nadalje določa, da se posameznemu kupecu ne sme prodati več kakor 20 m izdelkov bombaževine, oziroma šest komadov perila. Cene ne smejo presegati določbe z dne 31. avgusta 1916.

Listje od jagnjedov. Višje armadno poveljstvo je odredilo, da se naj zbira listje od jagnjedov, katero baje vsebuje 9% maščobnih tvarin, iz katerih se napravljajo izborna mazila za čevlje. V to svrhu je zelo pripravno surovo ali suho listje. Lepo osnaženo listje se plačuje po 8 vin. 1 kg. Ponudbe je treba vposlati vojaškemu oskrbovalnemu skladišču v Celovcu. — Škoda samo, da se pri nas take in enake reči naznanjajo še le tedaj, ko je že prepozno. Jagnjedovega listja bi se namreč v zgodnji jeseni dovolj dobilo, sedaj pa, ko je že večinoma pograbljeno, ga ne bo več mnogo na razpolago.

Visoke lesne cene v Nemčiji. Na glavnih nemških lesnih trgih v Mogunciji, v Mannheimu, Monakovem, Ašafenburgu, Memingenu in Stuttgartu je bilo v zadnji dobi zelo živo popraševanje po žaganem lesu, zlasti po deskah. V Monakovem so plačevali za deske-colarce iz smrekovega lesa 100 komadov po 230 mark, v Mogunciji celo 250 mark. Otesani smrekovi les so prodajali po 90 mark za kubični meter. Cene za hrastov in bukov les so bile zgolj na papirju, ker so bile ponudbe skrajno malenkostne. Cene za vsakovrstni les postajajo v Nemčiji od tedna do tedna višje.

Nov davek. Dunajski listi poročajo, da bo vlada naložila nov davek na prevažanje oseb in tovarnega blaga po železnicah in sicer v obliki 30% doka. Ta davek bo vrgel državi okrog 327 milijonov kron na leto in bo stopil v veljavo 1. jan. 1917.

Razne novice.

Prerokovanje se je izpolnilo. Na koncu XVIII. stoletja je živel v Ukrajini zaporoški kozak Vernyhora, ki je slul kot prerok. Njegovo napovedovanje je dal napisati korsunski župan Suhodolski in do današnjega dne je krožilo kozakovo prerokovanje med Poljaki v Ukrajini. Med drugim je prerokoval tudi to: Ko bo Turek napojil konje v Dnjestrju, bo Poljska osvobodjena. To prerokovanje se izpolnjuje. Turki se kot naši zavezniki bojujejo na Dnjestrju in novo poljsko kraljestvo je bilo ravnokar razglašeno.

Prašč nad Lahe. Od Sv. Lovrenea nad Mariborom nam poroča prijatelj: V soboto popoldne je Škerbinškovega majerju na Kumenu zdijal pisan prašč, vreden okoli 1000 K; ko mu je svinjarica donesla pičo, je skočil čez njo in divjal tri ure daleč na visoko goro Klopni Vrh. Mahnil jo je nad Italijane proti vipavski fronti. Za njim se odpravljajo lovci s puškami.

Vžigalna vrvice za trak pri nogavicah. Iz Ormoža se poroča: Črnovojnik Franc Majcen v Rucmanjcih je dne 6. nov. prišel na dopust. Seboj je prinesel tudi posebne vrvice. Njegova 19letna hči Marija si je dne 15. nov. hotela kos vrvice odrežati za trak pri nogavicah. Ko je vrvice z nožem re-

zala, se je ista vnela in razpočila. Bila je vžigalna vrstica s smodnikom. Marija Majcen je bil vsled razpoka tako poškodovana, da je še isti dan v vroznih bolečinah izdihnila. Oče se zagovarja, da ni vedel, da je bila vrstica napolnjena s smodnikom in da jo je dobil od svojih vojnihih tovarišev.

Bivši portugalski kralj Manuel v angleški armadi. Londonski listi pišejo, da je iz Portugalske pregnani bivši kralj Manuel vstopil v angleško armado, kjer bo poveljeval angleškemu armadnemu oddelku na francoskem bojišču.

Bel konj. Bel konj je igral važno vlogo v vrazah in pripovedih. V vrazah in sanjah je pomenil nesrečo, v javnem življenju pa je bil znak odlikovanja in povišanja. Karol VII. je l. 1437 v Pariz na belcu, kar izrečeno pomenja Montfiancon. Karol IV. je zasedel zmeraj belca, kadar je l. 1378 šel v kako mesto, da je s tem pokazal »signum dominationis«. Ta navada je trajala v Franciji še v 18. stoletju, zakaj general Bardin pripoveduje o generalu Lafayettu: »Kljub revoluciji je vselej jahal svojega belega konja, kadarkoli se je pojavil pred armado, zakaj prej je bil bel konj znak vrhovnega poveljstva in privilegij zapovedujočih generalov. V Prusiji in Nemčiji pa ni bila, kakor se zdi, ta navada tako razširjena, a vendar nahajamo tudi tu vladarje in vojskovodje na pre mnogih slikah in podobah na belih konjih. Tako je baje nastala tudi govorica o belem konju velikega kneza-izbornika v bitki pri Fehrbellinu. Ta običaj je bil v veljavi tudi na vzhodu. Ko je prišel perzijski šah Nasr Eddin prvič v Evropo, se je pojavil pri paradi na belcu čigar rep je bil rdeče obarvan.

Nov zemljevid. V kartografičnem zavodu G. Freytag & Berndt na Dunaju je izšel nov zemljevid o bodoči samostojni kraljevini Poljski. Ker je zemlj vid zelo pregleden, ga priporočamo. Naroča se pri omenj nem kartografičnem zavodu. Komad stane K 1.60 s poštnino vred.

Judje o avtonomiji Galicije. Dne 14. novembra se je vršilo na Dunaju zborovanje Sionistov (nacionalistična judovska stranka, ki zahteva Palestino kot lastnino Judov) iz vseh delov avstrijske države. Na zborovanju so razpravljali o avtonomiji Galicije. Sklenili so naročiti izvrševalnemu odboru, naj stori vse potrebne korake, da se bodo pri novi uravnavi galiskih razmer vpoštevale pravice judov kot posebne skupine gališkega prebivalstva. Njihova glavna zahteva je, da se napravi za Galicijo narodni kataster, t. j. da se razdeli prebivalstvo po narodnih skupinah.

Skupen parlament četverosporazuma. Berolinski listi poročajo: Četverosporazumove države so sklenile, ustanoviti skupen državni zbor, oziroma parlamentarno delegacijo. Vsaka četverosporazumova država bo poslala v ta skupni parlament po 25 zastopnikov in sicer 17 poslancev in 8 senatorjev (članov gosposkih zbornic). Parlament bo zboroval trajno in sicer v vsakem četverosporazumovem glavnem mestu po tri mesece. Seje bodo navadno tajne, po potrebi pa tudi javne. Odposlanci angleškega državnega zbora so se glede tehnične ureditve novega skupnega parlamenta že posvetovali s Francozi, dne 10. decembra pa se poda odposlanstvo francoske državne zbornice v Rim, da se posvetuje z zastopniki italijanskega parlamenta. Delovanje skupnega četverosporazumovega parlamenta se prične spomladi leta 1907.

Dopisi

Maribor. Mestni magistrat razglša, da naj osebe, ki sedaj dobivajo premalo mleka, to takoj javijo v Hamerlingovi ulici in sicer v posloppju, kjer se izdajajo krušne karte.

Maribor. Mestni magistrat naznanja, da bodo te dni dobili vsi hišni lastniki dostavljene popisovalne pole za pse. Te popisovalne pole se morajo v vseh predaleh redno izpolniti. Rok za oddajo teh popisovalnih pol bo določen prve dni prihodnjega meseca.

Leitersberg-Krčevine pri Mariboru. Po velikodušnih podporah nam je bilo tudi v preteklem letu mogoče, priskrbeti revnim otrokom naše šole in sicer skozi sedem mesecev, opoldansko hrano. Za kruh se je n. pr. porabilo čez 1300 kg moke. Pomožni odbor je sklenil, da se tudi letos nadaljuje človekoljubno delo, ki je v sedanjih dobi potrebnejše nego le kedaj. Čez 40 otrok, med njimi blizu dve tretjini učencev slovenske šole, dobiva v tem šolskem letu za sedaj že od 1. oktobra sem, vsak dan lep kos dobrega in tečnega kruha, kojega je mladina baš sedaj najbolj potrebna. A nemogoče je brez dobrohotne vsestranske pomoči vstrezati velikim zahtevam tega podjetja. Z ozirom na mnogovrstna pobiranja v prid vojne oskrbe si pa odbor ne upa obračati se v posebnih prošnjah do naših dobrotnikov, ampak si dovoljuje tem potom nujno prositi, naj plemenita srca ne zabije naših lačnih, prezebajočih, a pridnih otročičev, ki sredi zimskega mraza nimajo niti najpotrebnejšega. Blagohotne darove sprejema baronica Twickl v Krčevinah (Burg-Meierhof) pri Mariboru, Friderik Pu-

čelik, učitelj na krčevinski šoli, in krajni šolski svet Leitersberg-Krčevine pri Mariboru.

Sv. Peter pri Mariboru. Dne 14. novembra je bila tukaj dražba cerkvenega vina. Najslabejše se je prodalo z droži vred liter po 2.60 K, Celestrinčan pa po 3.40 K. K tej lepi ceni pa še pridejo stalni prikladki, tako, da pride liter vina približno 50 v višje, kot je izdražban. Kupeev je bilo iz vseh krajev, in celo iz Nižje-Avstrijskega. Iz slovenskih krajev je prišla le gospa Josipina Simonišek iz Rimskih toplic ter kupila prav dobre šentpeterske kapljice. Večina vina je šla zopet na Srednje-Štajersko.

Sv. Peter pri Mariboru. Posesnica Rozalija Rokavec ima sedaj že 6 sinov v vojski. Franc je že invalid, Jožef mrtev. Janez vjet na Ruskem, Jernej ranjen, Alojzij in Marko pa še zdrava na fronti. — Jožef in Anton Repnik sta ranjena, pa sta tudi že boljša. Njun oče pa je moral dne 3. novembra k vojakom, pa je zbolel na nogi in leži v bolnišnici v Mariboru. Istega dne so še odšli Vrabl Franc iz Dragučove, Jurij Klemenčič iz Ruperč in Jožef Maček iz Hrence, ki ima že tudi dva sina na bojnem polju. Bog daj srečno vrnitev njim in vsem našim vojakom!

Ruše nad Mariborom. Ob priliki poroke c. kr. računskega podčastnika g. Rudolfa Dolinšek od Sv. Lovrenca nad Mariborom z gđc. Pavlino Schweiger iz Ruš je nabral g. organist Ivan Slaček 22 K 60 v za avstrijski Rdeč križ. Bog plačaj! Novoporočence ma obilo sreče!

Brezno ob Dravi. Šmiklavška nedelja se obhaja letos prvo adventno nedeljo, dne 3. decembra t. l. Služba božja se prične ob devetih: farna sv. maša, pridiga, slovesna sv. maša za bratovščino. Tej so podelili odpustke papež Klemen IX. dne 22. marca 1669. Bratovski oltar je od sv. Očeta Klementa XIV. z dne 23. nov. 1773 privilegiran, obdarovan s posebnimi odpustki, kadar se na njem mašuje za rajne. Udje molijo na dan očenaš in češeno Marijo, darujejo letno 20 v ter so deležni nedeljskega spomina in bratovskih sv. maš med letom. — Ob enem bo isto nedeljo slovesen spomin (s pridigo in molitveno uro) stoletnice, odkar so od benediktincev (poslednji je tu pastiroval do srede avgusta 1816, pater Sajfrid Valentin Seelacher) prevzeli župnijo v oskrbo posvetni duhovniki. — Zvonova (1236 in 386 kg), vlita v Ljubljani 1907, sta odšla ovenčana v vojsko v torek, dne 14. novembra: vse za vero, dom, cesarja, za cesarja blago, kri!

Marenberg. V Marenbergu se ustanovi v najkrajšem času nova javna lekarna. Za lekarno je vložil prošnjo lekarnar Ivan Pokorny v Ptuj.

Ribnica na Pohorju. Mnogo pozdravov pošiljata iz strelskih jarkov vsem zavednim Slovincem in Slovenkam četovodja Jakob Kušnik in poddesetnik Janez Lipuš, oba od pešpolka št. 87.

Svečina. V nedeljo, dne 19. novembra, so našli ljudje, ki so se vračali od rane službe božje, na potu mrtvega, nad 60 let starega posestnika na Špičniku, Matija Sirk. Ali ga je zadela kap, ali se je na polzki poti ubil, še sedaj ni znano. Rajni je bil vrl mož krščanskega naziranja, Sirkov dom je zdaj popolnoma zapuščen. Žena mu je pred dobrim mesecem umrla; sinova pa sta oba na fronti. Svetila pokoiniku večna luč!

St. Ilj v Slov. gor. Radi cesarjeve smrti se prireditel Bralnega društva v korist vojnihih namenov dne 26. novembra preloži na nedeljo, dne 3. decembra t. l.

Gornja Radgona. Na brodu pri Hrastje—Mota se je nedavno zgodila velika nesreča. Invalid Jakob Muršec iz Mote, ki je tam nastavljen kot brodar, je imel prepeljati z brodom 6 oseb na drugo stran Mure. Vsled neke nepravilnosti se je čoln zasukal in 14letni Franc Kosar in 50letni Štefan Drvarič, oba iz Marasčetine na Prekmurskem, sta padla v vodo, in utonila, dočim so se drugi rešili.

Središče. Dne 19. novembra smo obhajali 10-letnico smrti narodnega ljubljence, nesmrtnega pesnika Simona Gregorčič. Vse točke dnevnega reda so se izborno rešile, za kar gre hvala pred vsem našim vrlim dekletom, katere so se še prej, nego so časniki poročali, spomnile te desetletnice (24. listopada).

Sv. Štefan pri Šmarju. Dne 16. t. m. je uničil požar gospodarsko poslopje posestnice Marije Žaberl po domače Predolska. Žrtev požara so tudi postal: 1 vol, 1 krava, 1 tele in 3 svinje in vsa živinska kladja. Rešili so le prav malo, ker se je požar vsled zelo močnega vetra hitro razširil. Škoče je zelo veliko in le z malo svoto zavarovano. Zopet so bili otroci krivi. Starši, pazite, da otroci ne pridejo do nevarnih vžigalic!

Sv. Jurij ob južni žel. Podružnica c. kr. kmetijske družbe v St. Juriju ob južni žel. ima v nedeljo, dne 26. novembra, ob 9. uri dopoldne, podučno zborovanje v domači ljudski šoli. Vspored: 1. Predavanje ravnatelja deželne kmetijske šole, kako se bo cepilo trsje brez gumija in o nekaterih dnevnih vprašanjih. 2. Predavanje o pomenu kmetijske organizacije z ozirom na razmere v sedanjosti in bližnji bodočnosti. 3. Sprejemanje naročil in raznih želj udov.

Celje. Dne 17. t. m. so prijeli krojača Jakoba Flis, ki je na sumu, da je dne 13. t. m. zažgal gospodarsko poslopje posestnika Verhovška v Ostrožnem. Flis je usodnega dne šel iz Ostrožnega proti

Celju in se je izrazil napram šolarjem, da v Ostrožnem gori in da še bo na treh drugih krajih knalu gorelo.

Celje. Vsled prometnih težkoč bodo dobi naši trgovci naročene množine sladkorja še le koncem tega meseca, zaradi česar bo dobivalo prebivalstvo ta mesec samo toliko sladkorja, kolikor ga rabi za najnujnejše potrebščine.

Celje. V vojaški bojnišnici sta umrla vojaka: Alojzij Kunšek, pešec, 87. pešpolk, in Stanislav Kroselj, pešec, 47. pp.

Smartno ob Paki. Za Slovensko Stražo so darovali Mohorjani 25 K. Hvala iskrena!

Šoštanj. Dne 6. t. m. se je poročil učitelj Tine Vrečko z gđc. Mimiko Muršcevo iz ugledne narodne rodbine pri Sv. Petru poleg Maribora. Srečo blestečo — na novega življenja pot!

Sv. Mihael pri Ljubnu na Gornje-Štajerskem. Za 130 knjig in zvezkov, katere je občina St. Lovrenc na Dravskem polju vposlala v našo bolnišnico za slovenske vojake-ranjence, se ravnateljstvo knjižnice vsem darovalcem toplo zahvaljuje.

Zadnja poročila došla v petek dne 24. novembra.

Cesar Karol I. nastopi vlado.

Cesar Karol I. je že nekaj ur po smrti cesarja Franca Jožefa nastopil vlado in začel izvrševati svoje vladarske dolžnosti. Še ponoči je poklical v grad Schönbrunn našega zunanjega ministra barona Buriana. Proti 12. uri ponoči je dobil baron Burian, ki se je mudil v palači zunanjega ministrstva, telefonično obvestilo, da se naj nemudoma poda k cesarju Karolu. O polnoči se je podal baron Burian v spremstvu legacijskega tajnika Hoyosa v Schönbrunn, kjer je bil takoj sprejet od novega cesarja. Pri tej priložnosti je cesar Karol dal zunanjemu ministru zagotovno svojega popolnega zaupanja z izjavo, o polaga samoumevno veliko vrednosti v to, da baron Burian v sedanjih razmerah še nadalje vodi zunanjo politiko naše države.

Novi cesar priseže na ustavo.

Ministrski predsednik dr. pl. Körber je dne 22. novembra predpoldne bil od novega cesarja sprejet v avdienci. V političnih krogih se naglašja, da se je pogovor tical državnopravnih vprašanj, ki so v zvezi s spremembo prestola. Pri teh vprašanjih pride pred vsem v poštev člen 8 državnega temeljnega zakona iz leta 1867. Ta člen, ki govori o »izvrševanju vladne in izvršilne moči«, se glasi: »Cesar položi pri nastopu vlade v navzočnosti obeh zbornic državnega zbora prisego, da se bo neprelomljivo držal temeljnih zakonov kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru in da bo vladal v soglasju s temi in splošnimi zakoni.«

Prisega na ustavo.

Novi cesar je ministrskemu predsedniku poslal tole pismo: Ljubi dr. pl. Körber! V svesti si svoje ustayne dolžnosti, da položim glasom člena 7 državnega osnovnega zakona prisego za izvrševanje svoje vladne in izvršilne pravice, pričakujem od Vas predlogov, ta zadostim tem določbam.

Predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester je bil zaradi sklicanja državnega zbora že pri ministrskemu predsedniku.

Tudi ogrskemu ministrskemu predsedniku je poslal cesar pismo z naročilom, da mu stavi predloge za kronanje ogrskim, hrvatskim in dalmatinskim kraljem.

Cesarjevo ime.

Ker je sedanji cesar prvi avstrijski cesar z imenom Karol, se bo imenoval cesar Karol I. Prejšnji Habsburžani Karoli so bili rimsko-nemški cesarji.

Na Ogrskem bo naš cesar — kralj Karol IV.

Končne odredbe glede pogreba.

Cesarjevo truplo bodo v ponedeljek, dne 27. novembra, ob 10. uri ponoči prepeljali iz Schönbrunn v dvorno župno cerkev, kjer ga bodo položili na mrtvaški oder. V torek, dne 28. in v sredo, dne 29. novembra, od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer, in v četrtek, dne 30. novembra, od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne se bo smelo občinstvo pokloniti mrtvemu vladarju. Poreb se bo ob velikih žalnih slovesnostih vršil v četrtek, dne 30. novembra, ob 3. uri popoldne. Velikanski sprevoz se bo vil ob 2. uri iz cesarskega gradu čez zunanji Grajski trg, čez Burg-, O-pern in Kärntherring, Kolovratring in Stubenberg čez Aspernski trg in Franc Jožefovo obrežje, Rotenturmcesto k cerkvi Sv. Štefana, kamor bo sprevoz dospel ob 3. uri popoldne. V stolni in metropolitanski cerkvi bo kardinal knez nadškof dr. Piffl truplo

ob veliki asistenci blagoslovil. Sprevod se bo nato vil čez Stock-im-Eisenplatz čez Koroško ulico, Kupferschmied-ulico na Novi trg, kjer bodo krsto v cesarskem grobišču pri kapucinih položili k večnemu počitku.

Ob cestah, kjer bo šel sprevod, bo vojaštvo napravilo špalir. Na čelu mrtvaškega spreveda bo šla infanterija, na obeh straneh rakve pa bo jezdila kavalerija, na koncu spreveda bo uvrščena zopet infanterija in kavalerija. Na ulicah, kjer se bo vil sprevod, bo zaprt ves promet z vozovi. Gorele bodo poulične plinove svetilke. Ob času pogreba bodo po vseh dunajskih cerkvah zvonili z vsemi zvonovi.

Mrtvaški voz.

Cesarjevo krsto bodo peljali na zgodovinskem mrtvaškem vozu, ki je shranjen v dunajskem cesarskem gradu in na katerem se vozijo samo cesarji k zadnjemu počitku. Voz je ves pozlačen in okovan s srebrnimi okovi. V voz bo vpreženih 16 vrancev.

Cesarjev zadnji pozdrav.

Cesar je v svoji oporoki, katero so dne 22. novembra odprli, zapisal za slovo svojim narodom, armadi in mornarici sledeče besede:

„Mojim ljublim narodom izražam popolno znanje za zvesto ljubav, katero so skazovali. Meni in Moji hiši v srečnih dneh in v časih težav. Zvesto udanosti je bila mojemu sreću ljuba in Me je krepila v izpolnjevanju težkih vladarskih dolžnosti.

Želim, da bi se to domoljubno mišljenje ohranilo tudi Mojemu vladarskemu nasledniku.“

„Spominjam se tudi Moje armade in mornarice s čutili ginjene hvale za njeno hrabrost in udanost. Njene zmage Me napolnjujejo z veselimi ponosom, nezakrivljene nesreče pa z bolešno žalostjo.

Izboren duh, ki že od nekdaj preveva armado in mornarico, kakor tudi Moje oboje domobranstvo, Mi je poročilo, da Moj vladarski naslednik ne bo mogel manj računati na nje, kakor jaz.“

Cesar prejel sv. zakramente.

Cesar je pri popolni zavesti in z globoko pobožnostjo v torek, dne 21. novembra, predpoldne prejel sv. zakramente. Spovedal ga je ter mu podelil sv. obhajilo dvorni župnik, prelat dr. Seydl. Cesar je, dasiravno je še vedno bil prepričan, da ozdravi, sam izrazil željo, da bi rad sprejel sv. zakramente. V pondeljek popoldne je dospel v Schönbrunn apostolski nuncij, ki je sporočil, da je sv. Oče Benedikt XV. poslal bolnemu cesarju svoj blagoslov. V torek zvečer je dr. Seydl podelil umirajočemu cesarju zakrament sv. poslednjega olja, in je zmolil ob njegovi postelji molitve za umirajoče.

Otroci Franca Ferdinanda.

Otroci Franca Ferdinanda so poslali novemu cesarju iz Konopišta sožalnice, ki se glasi: Globoko ganjeni vsled neizrekljive izgube, ki je zadela nas vse in celo Avstrijo, hitijo naše prve misli in molitve v vroči ljubezni in zvestobi k Vašemu Veličanstvu. Naši preljubljeni starši bodo prosili v nebesih milosti in blagoslova za Vaše Veličanstvo. Zdravost, Maks, Ernst.

Papež.

Španski poslanik pri Vatikanu je kmalu, ko je dospel novice o smrti našega cesarja v Rim, pohitel k papežu, da mu naznanja žalostno novico. Papež je takoj odredil slovesne molitve v sikstinski kapeli po rajnem. Kakor se govori v Vatikanu, bode papež poslal cesarju Karolu lastnoročno pismo.

Nemški cesar.

Nemški cesar je v dolgem brzojavu izrazil cesarju Karolu sočutje vsled smrti cesarja Franca Jožefa, za kar se mu je naš cesar toplo zahvalil. Nemški cesar je izdal tudi oklic na armado, v katerem naznanja smrt svojega zvestega zaveznika in odreduje žalovanje. Za dvor je odredil štiritedensko žalovanje.

Laška surovost.

Na zoperno surov način poročajo laški listi o smrti našega cesarja. Pišejo tako grdo in nizkotno, da se poštenemu človeku gabi, ponavljati njih besede. Odgovor za te surovosti bodo jim dali naši vojak na laški fronti.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 23. novembra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Fronta generalnega polkovnika Jožefa: Ob spodnji Črni smo se ustalili na levem bregu reke. Sicer pa se iz Vlahije nič ne poroča. Ob ogrski vhodni meji in v gozdnatih Karpatih je bilo gibanje poizvedovalnih čet živahnejše.

Italijansko bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 23. novembra.

Francosko bojišče.

Armada skupina prestolonaslednika Ruperta: V večernih urah je bil ob obeh straneh reke Ancrè in na ozemlju Sailly artilerijski ogenj zopet hujši. Angleški čelni napadi severno od Gundredcourta ter francoski napadi na severozahodni rob gozda St. Pierre-Vaast so bili izjalovljeni.

Rusko bojišče.

Fronta generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Južno od Smorgona po močni artilerijski predpripravi prodirajoče ruske patrulje so bile razgnane. Ker se je vreme zjasnilo, je nastalo na raznih mestih med Vzhodnim morjem in gozdnatimi Karpati živahnejše artilerijsko delovanje.

Balkansko bojišče.

Mackensenova skupina: V Dobruči in ob Donavi na več mestih artilerijski ogenj.

Macedonsko bojišče.

Boji vzhodno od Ohridskega jezera so se končali z umikanjem sovražnika. Ob nemško-bolgarski fronti med jezerom Prespa in vzhodnem toku reke Črne je bilo več delnih sunkov in močni sovražni napadi na višinsko postojanko vzhodno od kraja Paratovo odbitih.

Ranjeni, padli in vjeti.

Pešpolk štev. 87:

Ujeto moštvo:

Teršek Anton, celjska okolica (Selo Kezulja, Lukanov, Rusija); Teršek Franc, desetnik, Sv. Peter, Celje (Gadjač, Rusija); Tovornik Karol, Celje, Jurkošter (Dmitrovsk, Rusija); Trepane Tomaž, Sv. Stefan, Celje (Dmitrovsk, Rusija); Trop Ant., Ptuj (Rusija); Tržan Karol, Velika Pirešica, Celje (Ufa, Rusija);

Umek Anton, Brežice (Dmitrovsk, Rusija); Urek Franc, Brežice (Dmitrovsk, Rusija);

Vanovšek Karol, Slovenjgradec (Rusija); Vebler Stefan, Brežice (Rusija); Vidlin Alojz, poddesetnik, Ptuj (Asinara, Italija); Vidovič Martin, desetnik, Ptuj (Karkov, Rusija); Vouk Janez, Biš (Dmitrovsk, Rusija); Volave Janez, Slovenjgradec (evak. bol. št. 24, Vladimir, Rusija); Volovšek Jakob, Celje, Novaštila (Kursk, Temstvo-bolnišnica, Rusija); Janez Vreček, Žusem (Rusija);

Weissmann Franc, Ljutomer (Počinski, Nižni-Novgorod, Rusija); Wengust Adolf, častniški sluga, Konjice (Kabarovsk, Rusija);

Zajc Franc, Slovenjgradec (Lgov, Kursk, Rusija); Zdolšek Alfonz, Braslovce (Dmitrovsk, Rusija); Žitnik Anton, poddesetnik, Brežice (evak. boln. št. 35, Kaluga, Rusija); Žumer Jurij, poddesetnik, ptujška okolica (Rusija); Zupan Janez, Brežice (Rusija, Dmitrovsk); Zupanič Rudolf, Slovenjvas (Kazimov, Rusija); Žurej Anton, Brežice (Posad, Melekes, Rusija); Žurkelj Ignac (Rusija).

Domobranski pešpolk štev. 26.

Ujeto moštvo:

Asvalidič Franc, Sv. Andraž, Ptuj, (Penza, Rusija);

Babič Franc, poddesetnik, Lajtersberg, Maribor (Rusija); Bezjak Franc, Pobrežje, Maribor (Rusija); Blažič Janez (Viterbo, Italija); Bogataj Jak., (Rusija); Bratanič Anton, desetnik, Brežice (Rusija, Spaskoje); Bratuša Peter, Ptuj (Počinki, Nižni-Novgorod, Rusija); Bregant Rudolf, Maribor (Rusija, Krasnojarsk); Butolen Franc, Ptuj (Tjumen, Rus.); Čehlj Janez, poddesetnik, Brežice (Kazimov, Rezan, Rusija); Cokan Jakob, Pirešica (Kijev, Rusija); Cokan Jožef, Ljutomer (Kijev, Rusija);

Grabler Franc (Srtenk, Rusija); Grilo Franc, Brežice (Ašabad, taborišče Ak-Tepe);

Hajšek Simon, Sv. Ana, Maribor (Rusija); F. Halič, Sv. Ilj (Čuhloma, Rusija);

Juričič Andrej (Rusija);

Klenovšek Franc, Loka, Celje (evak. bol. št. 27, Vladimir, Rusija); Kobale Franc, Konjice (Ašabad, taborišče Ak-Tepe, Rusija); Kolednik Franc, častniški sluga, Sv. Barbara, Ptuj (Rusija); Košir Rudolf, Stari trg (Viterbo, Italija); Kovačič Franc, Konjice (Nižni-Novgorod, Rusija); Kovačič Jožef, (Rusija);

Lapanja Jakob (Rusija); Lovrenčič Andrej, (Rusija); Lovrenčič Franc (Skobelev, Rusija); Legiša Matija (Rusija);

Mašer Franc, desetnik, Maribor (Rusija); T. Merc, Slovenjvas, Ptuj (Nižni-Novgorod, Rusija); Mesarič Jožef, Vurberg, Ptuj (Kazimov, Rusija); F. Mladenčič (Rusija); Motoh Valentin, Brežice (Sengilev, Rusija);

Novljan Anton, poddesetnik, Trbovlje (taborišče Ak-Tepe, Rusija); Nemec Franc, Ptuj (Čistopol, Rusija); Niederl Franc, okolica Radgona;

Orehovec Anton, Loka, Celje (Ašabad, Rus.); Pelikan Anton (Rusija); Petelinc Jožef, Brežice (Sarapul, Rusija);

Sauer Franc (Rusija); Seiler Jožef (Rusija); Terstenjak Franc, Ptuj (Simbirsk, Rusija);

Winter Alfred Pavel (Simbirsk, Rusija); Zabukovec Jožef (Rusija); Zafrajan Janez (Rusija);

Zagar Janez, titularni narednik, Brežice (Rusija); Zagar Nikolaj, poddesetnik, Brežice (Rusija); Zajc Janez, Sv. Peter v Savinjski dolini (Penza, Rusija);

Zidarn Janez, Mozirje (Orenburg, Rusija); Zimmermann Božidar (Rusija); Zupanič Franc (Rusija); Žust Jožef (Rusija).

Pešpolk štev. 47:

Ujeto moštvo:

Apostol Gregor, poddesetnik (Kostroma, Rusija);

Bauman Vinko, Maribor, Partinje (Kurgan, Tobolsk, Rusija); Berglez Franc, Spodnja Polskava (Rusija);

Dobnikar Jurij, Maribor (Kustanaj, Turgaj, Rusija);

Fauland Leopold, Radgona (Čita, Rusija); Fischereder Alfred, Sv. Ilj, Maribor (evak. bol. št. 27, Vladimir, Rusija); Fuchs Jožef (Semipalatinsk, Rusija);

Gartner Ignac (Taškent, Rusija); Grobelnik Jožef, Konjice (Rusija); Grosek Jakob, Maribor (Rusija);

Hacker Jurij (Čita, Rusija); Hardinger Janez (Rusija);

Jamnikar Janez, Konjice (Rusija); Janže Jož., Tinje (Čita, Rusija);

Kobale Franc, Maribor (Rusija); Kohne Franc, Poličane (Čita, Rusija); Kögl Alojzij, Radgona (Rusija);

Koser Janez, Spodnji Duplek, Maribor (Rusija); Korb Jakob, Slovenjgradec (Rusija); Kos Franc, Tinje (Rusija); Kraner Jožef, Maribor (Rusija); T. Krätzenbacher, Maribor (voj. bol. Kaluga, Rusija);

Krobat Alojz (Kansk, Jenisejsk, Rusija); Kurzmann Janez (Rusija);

Lafer Franc (Rusija); Lamer Avguštin (Rusija).

Pešpolk štev. 17:

Ujeto moštvo:

Kmetič Valentin, četovodja (Rusija);

Strmole Franc, Trbovlje (Rusija);

Arko Alojzij (Rusija);

Debeljak Franc, Ptuj (Osiuni, Brindisi, Italija);

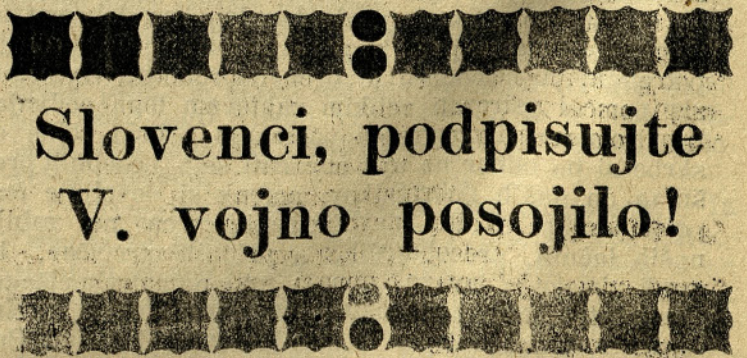
Listnica uredništva.

Središče: Govor moramo zapostaviti, ker imamo sedaj drugega neodločljivega gradiva.

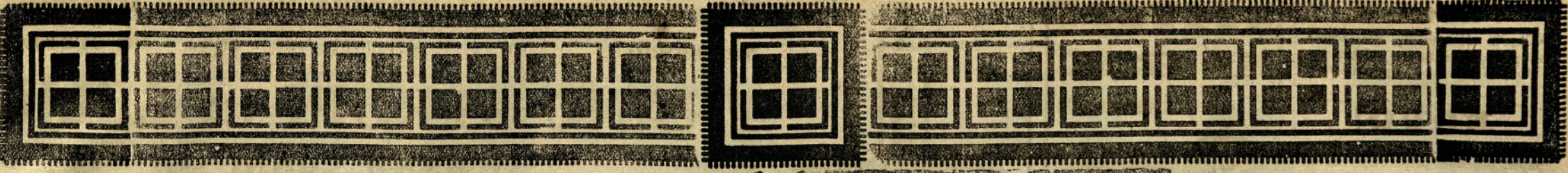
Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

sprejema prijave za peto avstrijsko vojno posojilo

ter daje potrebna pojasnila vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne ter od 3. do 6. ure popoldne. 786

Slovenci, podpisujte
V. vojno posojilo!

5. avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosto **5** $\frac{1}{2}$ % državno posojilo . . . po K 92.50

Davka prosti **5** $\frac{1}{2}$ % državni zakladni dolžni listi po K 96.50

Državno posojilo se v letih 1922 do 1956 z žrebanjem povrne.

Državni zakladni listi se dne 1. junija 1922 plačajo nazaj.

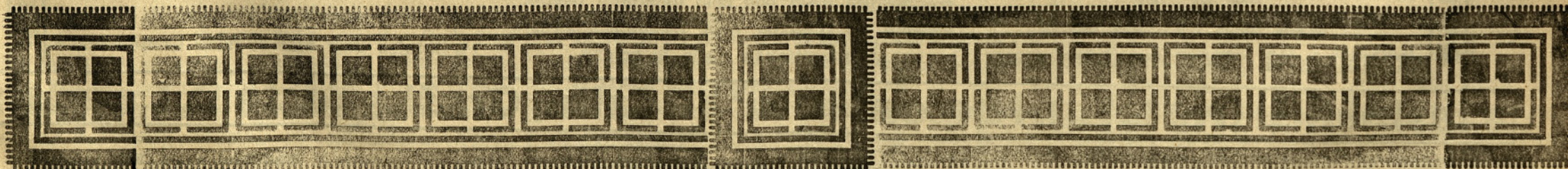
Podpisovanja in pojasnila pri poštno-hranilničnem uradu in pri poštних uradih, pri davkarijah, državnih blagajnah, pri avstro-ogrske banki in njenih podružnicah, pri vseh bankah, bankirjih, hranilnicah, zavarovalnih zavodih, kreditnih zadru-gah in njih zvezah.

Ugodnosti avstro-ogrske banke in blagajne za vojno posojilo pri posojilih v svrhu podpisovanja.

4 D.

Podpisovanja

od 20. novembra do 16. decembra 1916.

PRODA SE

v lepem trgu na Sp. Stajerskem enozadstropna hiša z velikim vrhom. Naslov pove upravništvo lista.

NOVO!

Syria Rekord, strojni kopirni papir, posebno priporočljiv za urade, odvetniške in notarske pisarne i. t. d. Listi za poskušnje se dobe zastoj v zalogi: C. kr. zaloga specialitet Maribor Burggasse.

Hlapca, 16—17 letnega za postrežbo 4 glav goveje živine išče vinarška šola v Burgwaldu pri Mariboru. Mesečna plača 20 K. 678

Pristno laneno olje in firnež iz lanenega olja kupuje od 1 kg naprej vsako množino za ceno 8 K 1 kg. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ul. 19. 655

Lipov les

resan in okrogel, kupuje po najvišji ceni kipar

Ivan Sojč,

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

Vinčar s 8 do 4 delavskimi moči se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri Karlu Worsche, trgovcu manufakturnega blaga v Mariboru, Gosposka ul. 10. 739

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež, ter sploh vse deželne pridelke
kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

istotako tudi vsako množino raznovrstnih praznih vreč in sodov.

Ivan Ravnikar

NA DEBELO! trgovina špecerijskega, kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda DROBNO!

CELJE — Graška cesta števil. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

URE
Točna postrežba

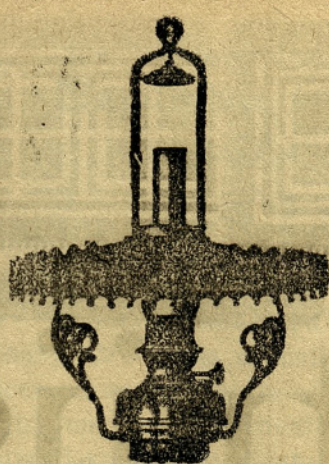
Vsihka zaloga ur, dragocinstev, srebrne in splošne vrste po vsaki ceni.

Tudi na obroka. - Kust. očišč. zastonj. - Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont-ura	K 3-50
Pristna srebrna ura	K 7-—
Original omaga ura	K 34-—
Kuhinjska ura	K 10-—
Budilka niklasta	K 5-—
Poročni prstan	K 2-—
Srebrna verižica	K 2-—

Vedno jasno.

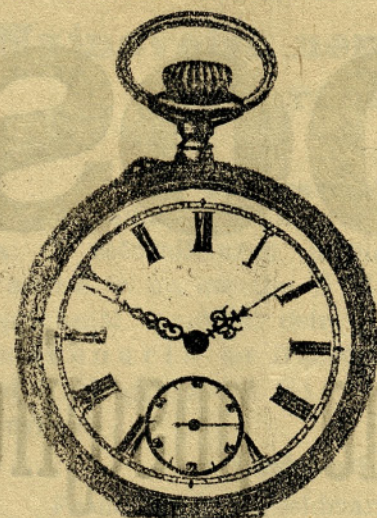
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in stolar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatinske in srebrne.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za sodebe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Ure! Ure!
V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2-40
Sreb. verižice damske K 3-60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamči!
Precizijake ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne
Očala: Za kratkovidne nova, zholjšana stekla.

Frano Bureš Maribor
urar, zlatomer in očalar,
Togetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Prošnje** in **Potrdila** za klanje telet in mlade živine.

Umetni **SIDA** je štirikrat cenejši kot pravi med ter bolj redilen nego meso in jajca. Rabi se kot maža na kruh, za pecivo in močnata jedila, pospešuje prebavo, lajša krivost, zapoko, zasliženost, obozem pa tudi krepi itd. Poskus Vas prepriča o ispravnosti umetnega medu! Zavojček velja 35 vin. Naroča se pri: **Josip Berda s. Ljubljana Zeljarska ulica števil. 13.** Po pošti se pošilja najmanj 12 zavojčkov za 4 krone.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih** gob (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem **posušene** turke, brezovke, zemljarije, jelenovke, bodicarije ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (žolte) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Stajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst 376

Knjigarna, umetnine in muzikalije.
Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem **velikansko izbero dopisnic** XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju
sprejema kot oficijelno mesto

prijave na 5. davka prosto
avstrijsko vojno posojilo

pod vsemi zakonito dovoljenimi ugodnostmi.

Rok za subskripcijo od 20. nov. do 16. decembra 1916.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju
registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4¹/₄ %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Posojilnica daje tudi domače hranilnike.“

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.